

**Németh Attila**

### **Cigándi emlék**

Hátamat nekitámasztottam egy öreg, villámcsapás sújtotta fűzfának; a kiégett matuzsálem felső harmadát csak a kéreg tartotta. Puskámat levettem vállamról és csövénél fogva magam mellé állítottam, majd fejemet lassan hátradöntve nagyot szippantottam a bodroközi levegőből. Nyugtáztam magamban, hogy egész kényelmes leshelyet találtam.

Az idős fűz hat társával együtt kémlelte az előttünk elterülő, közel háromszáz hektáros gazost, ami nádfoltokkal és pár szál napraforgóval fűszerezve alkotja a Klán-tagot. A hátam mögött egy kérgetlen folt növelte komfortomat, így három órán keresztül egybeolvadhattam a természettel, gyönyörködtem az egerészölyvek kifinomult táplálék keresésében: kalaplendítésnyi magasságban köröztek, szedegetve a mezei egereket. Ősszel a kevés csapadék nem öntötte el az egerjárásokat, ezért a sok zörgő, cikázó apróságból temérdek példány szaladgált a megfagyott hó tetején.

Fél órán keresztül kémleltem magam előtt egy nagyobb szobányi területet; előfordult, hogy négy-öt jövevényt is megszámoltam a száraz torzsák között. Arasznyi távokat tettek meg szemvillanásnyi sebességgel, majd alábuktak a hó által lenyomott, menedéket adó sás sűrűségébe. A jég alatt kialakított labirintusok biztos védelmet nyújtottak a ragadozók elől, nem lehetett könnyű dolga a kampóscsőrűeknek, bár percenként levágott valamelyik a gaz rejtekeibe. Néha villámlásnyi ideig tartózkodtak a földön, de egy sikeres elejtés után csak néhány másodperc elteltével emelkedtek könnyedén fejmagasságba, és folytatták elegáns szárnymozdulataikkal a kitarító keresést.

Az előadást a színházi vasfüggönyként ereszkedő napkorong zárta, de hamarosan kezdődött a második felvonás.

Előtérbe került a kifinomult hallás szerepe, még inkább részévé váltam a cselekményeknek, a rendező csak a hó fehérségét alkalmazta színpadán világitásnak.

Az egerek motoszkalása megszűnt, a szél enyhe fuvallata énekre bírta az elszáradt leveleket, amely muzsikát aláfestette néha egy bagoly szárnycsattanása. Két őz sziluettje közeledett hozzám, mikor szél alá kerültek, és riasztásuk túlharsogta a muzsikát, a visszhang megkerülte az előadóteret. Az őzek dobogása felkeltett két kakast, majd a szárnyasok kakatóló hangon távolodva repültek egy tanya felé és a fejem fölé leszállt bagoly is elsuhant az éjszakában. Hiába kiváló páholyomnak, de lábujjaim fájni kezdtek, és a koreográfiából a disznók felvonulása is kimaradt, így a vadászatot másnap, fácánózással folytattuk.

Reggelre bokáig érő friss hó esett, nehezítve menetelésünket és megkérdőjelezve a nap eredményességét. Oláh István vadászmester barátom eligazítása után átkeltünk az EU beruházásból létesített víztározó töltésén. Az árapasztó tározó a Bodrogyóközben, Nagyrozvágy, Cigánd és Pácín települések területén található. A terület közel Velencei-tó nagyságú, melynek töltése teljes hosszán kerékpárutat alakítottak ki, és Cigándtól Ricse felé vezető közúton egy hidat is meg kellett építeni. Létrehoztak vizes élőhelyeket, nem ritka, hogy ezresével lehet a különböző réce és libafajokat számlálni. A gát túloldalán vonalba fejlődött a tizenhat puskásból álló csapat, jelenleg a víztározó nincsen teljesen feltöltve, csak tocsogószerű foltokban állt a víz.

– Polgármester Úr megy elállónak? Nekünk kell még egy óra, míg átérünk ezen a nádon, de fél óra múlva már figyelhetitek az előre repülő kakasokat! – jelzett Pisti.

– Rendben! Mi Pecsér Istvánnal és Karcival beszállunk az autóba, és hármásban átmegyünk a szemközti oldalra, – válaszolt a Polgármester.

Elindultunk a sás irányába, kereszteztünk egy erdőfoltot, melyben nem esett madár, csak néhány tyúk repült előre.

Elértük a nád vonalát, a magasabb szálak jóval a fejünk fölé emelkedtek, az alacsonyabbakat lenyomta a hótakaró. A fácánok biztonsággal közlekedtek a hó alatt kialakult alagutakban, bánatunkra szinte csak akkor repültek ki rejtekeikből, mikor rájuk léptünk, vagy a kutyák leállták őket és nagy erőfeszítés árán felhajtottak egyet-egyet. Az elálló és közöttünk talán fél távon oldalra húzott egy csapat madár, de jó irányba tartottak, mert visszafelé a mellettünk húzódó nádaszt hajtottuk. Sanyi ment tőlem jobbra, kutyájával egy éve dolgoznak együtt, ezért még nem kifogástalan a munkája, ötévesen kapta az ebet, és előtte még nem vadásztak vele. Jó formájú drótszörű vizsla, kitűnő vízi munkára, de a fácánvadászaton sokat előre járt és idő előtt felkeltette a madarakat.

– Báró, gyere ide! Ide jössz! – kiabált Sanyi.

A lábam alól kelt egy kakas, melyet a fejem felett szépen karikára lőttem. A nádas annyira sűrű lett, hogy egyáltalán nem láttuk egymást, csak hangunk alapján tartottuk a vonalat.

– Itt vagy, Sanyi? Semmit nem látok, nem is tudnék löni, olyan, mintha kalodában lennék!

– kiabáltam.

– Itt vagyok! Én is nehezen haladok, már a kutyának is vérzik az orra. – jött a válasz.

– Bal oldal jöjjön gyorsabban, vigyázzatok a lapos lövésre! Az elálló már közel vannak!

– rikkantott Pityu.

A címerek bolyhos öleléséből nagy pelyhekben hullott ránk a hó; elhagyva a rengeteget, hóemberként folytattuk a gyaloglást. A puska síkját rendszeresen törölni kellett a rátapadó hótól, egyszer a biztosító zár is elakadt a fagyott vízcseppektől.

Bal oldalamon Pisti taposta a havat, és kutyája, Alex a levegőt szimatolva próbálta keresni a rézkappantyúsok illatát.

– Attila! Nézd, áll a kutya kettőnk között! – figyelmeztetett Pisti.

– Lassan rámegegyek, hátha repül majd valami! – szóltam vissza.

Alex megmerevedve, bal talpát maga alá húzva fókuszált egy hóval takart bokrocška felé. Lassan lépkedve közeledtem hozzá, majd Pityu adta az utasítást: - Alex, fogd! A kakas már kicsit jobbra tartva, turbó tempóban emelkedett igazi cigándi vadfácánhoz méltóan, de Pisti nagylelkűen átadta nekem a lövés lehetőségét. A távolodó madarat megkísértem puskám célgömbjével, és egy hossznyit elé fogva sütöttem. A kakas tollából pördülve hullott a puha, fehér szőnyegre, a következő percekben Karcsi lába alól repült a fácán, ő sem tétovázva hozta terítékre a vörös hosszútollút.

Az elállók egyet hibáztak és nem jutottak több lövéshez, sok madár mellett elmehettünk, melyeket a kutyák sem tudtak felkelteni. A visszafelé meghajtott nádas sem volt leányálom, a fél órás előretörés igen energiát igénylő feladatnak bizonyult. Tizenhat kakas esett és még kettőt a kutyák kaptak el a hó alatt, ők zsákutcába futottak az útvesztőben. A hirtelen esett hó mennyisége miatt a teríték darabszáma kevesebb lett a megszokottnál, de jólesően elfáradva és az emlékekkel gazdagodva köszöntünk el egymástól.

Otthon elfogyasztottam a nagymamám által készített, híres cigándi töltöttkáposztát, amit mindenkinek merek ajánlani, aki egyszer ezt a várost választja kiránduló helyéül.

A vadászrész megnyúzása után még kimentünk disznólesre, de aznap Zoli egy hibázással okozott magának álmatlan éjszakát, nekem pedig ismét az általam oly annyira kedvelt cigándi határ színielőadása jutott.

Több mint egy teljes holdváltásig nem vadásztam, az erdőben és a mezőkön a hó elolvadt, a csatornák jege ismét vízzé változott, az enyhe február kora tavaszi időjárást mutatott. Pistivel, heti gyakorisággal tartottuk a kapcsolatot, mesélte, hogy a disznók nem látogatták a szórókat, csak a nádasok mélyéről egy-egy hallható visitás utalt jelenlétükre,

bő mennyiségű táplálék után turkálhattak a felázott puha talajban.

Február végére, nagy örömmre ismét beállt a fagy, és Holle anyó is megrázta dunyháját; először a keleti országrész, de pár nap elteltével a Dunántúl is fehér színbe öltözött. A fácánvadászati idény utolsó hétvégéjén, szombaton ismét a Klán-tag nádasai között vártam az új előadás kezdetét. Az elmúlt egy hónapban történtek szemvillanásnyi idő alatt feledésbe merültek, olyan érzésem támadt, mintha a tegnapi napon jártam volna itt utoljára.

– Igen! – morfondíroztam magamban. Az örömteli pillanatok éltetik a gondolkodó embereket, a hétköznapiok egyhangúsága összerosódik, nekem akárhányszor eszembe jutnak az átélt emlékek, rendszerint az élményekhez tudom kötni az időpontokat. A természet, a friss levegő feltölt energiával, több éve nem nézek televíziót, nem szeretnék a média tudatos butító hatásának szenvedője lenni. Az erős északi szél miatt a gazos déli oldalán foglaltam el leshelyemet, letapostam körülöttem a havat, és vártam a függöny felgördülését. A hideg szél erősen borotválta arcomat, a nád zörgésétől semmit nem lehetett hallani. Egy ragadozó madár szárnyát kifeszítve megállt egy helyben a levegőben, kihasználva az erős szellőkéseket. Három suta rendezte a díszleteket előttem az ötven méterre található szórón, majd egy nyúl ugrándozott elém és bejelentette, hogy a mai darab elmarad. Nem is bántam, mert a viharos szél okozta hangkavalkádtól nem is nyújtott volna megragadó élményt a színjáték.

Vasárnap reggel elkezdődött a szezon utolsó fácánvadászata, a szél is csillapodott, és szikrázó napsütésben élvezhettük az apróvadás cserkelést. Az árapasztó tározó medrében fejlődött vonalba a hajtósor, kihasználtuk a visszafagyott vízfelületeket és a kialakult földsáncokon baktattunk Ricse irányába. A jég alatt található víz mélysége miatt nem kellett félnünk a beszakadástól, csak a nádtorzsak közelségében recsent meg alattunk a jégpáncél.

Elővigyázatosságból azért gyakran Karcsit küldtük előre; ha őt megbírta a jég, mi is bátran mehettünk...

A vizslák szapora iramban közlekedtek a vékonyabb rétegeken, de Laci kutyája, Kalóz egy golden retriever párszor beszakadt a jégbe, és ezt rendszeresen kihasználva, látszólag nagy élvezettel feküdt bele a lécekbe. A ritkásabb foltokban esett néhány madár, majd elértünk egy kusza nádból álló rengeteget, ahol összefüggően állt a víz, ezért elállónak mentem, mivel nem készültem gumicsizmával. Kiballagtam a gyékényes pereméhez, és hallgattam a távoli lövések dörrenését. Kisvártatva tölem nyolcvan méterre egy róka kiugrott menedékéből, és a gát irányába iszkolt; rálöttem egyet, de a távolság miatt a sörétek jóval előtte verték fel a porhavat, így a ravaszdi bundája megúsza a preparálást. A társaság fokozott figyelmet szentel a dúvadak gyéritésére, kímélik tevékenységükkel a rendkívüli apróvad állományt. Három kakast engedtek felém a többiek, melyekből kettőt sikeresen elejtettem, az elsőt a hátam mögé engedve egy magas távoli lövéssel pördítettem a hótakaró tetejére. Őzek és nyulak rémülten menekültek a közeledő vadászok és kutyáik zaja elöl; egy jókora nyúl viszont, a sűrűből kiérve, jó diák módjára vigyázzba ült előttem, mintha érezte volna, hogy ma nem rájuk folyik a vadászat; csak kis idő elteltével futott a gát felé. A vadászatot egy csatornaparton folytattuk, én a balszárnyon kicsit előre járva zártam az U hajtás ívét. Legalább tíz fácán egyszerre kelt előttem, fürkésztem, melyik lehet a kakas, de mindegyik tyúk volt a madarak közül.

– Attila! Figyelj, repül a kakas a tyúkok után! – kiabált valaki. Lövésemre megbillent, és az egyik lábát lógatva, lassan ereszkedett a dudvába; még sokáig siklott vízszintesen, de később felöle jöttünk vissza, és Zsolt kutyája megtalálta a sebzett kappantyúst. Dél körül egy fasort hajtva haladtunk az autókhoz, amelynek a túloldalán egy kukoricatarló húzódott, sok friss fácánnyomot láttunk a görék között, majd valaki elhibázott egy szajkót.

– Még vagy két kakast kellene itt löni, és mehetünk haza! – mondta Pityu.

A fák koronája magasságában közeledett egy szép vöröstollú, többen lövést tettünk felé, de a legegységesebb helyzet nem szokott sikerülni.

– Páncél kakas! – kiabáltam.

Később egy vizsla leállt valamit, szökött egyet kecses mozdulattal, de semmi.

– Hé! Egerészik a kutyád, hogy tanítottad? – kérdezte Zoli.

– Dehogyan egerészik, csak figyeld! Látnád, mit fog művelni az elkövetkező három hét vasárnapjain. Minden alkalommal már hajnalban sír, hogy menjünk vadászni, – mesélte Zsolt.

Még egy ugrás és még egy, a kutya kikapta a hó alól a páncélkakast, nagy nevetést kiváltva mindenkiből. A madarat megsebeztük, de ezt jelzésén nem lehetett észlelni, a vizsla kifinomult vadászatra teremtett szaglásával, gyönyörű vadászjelenetet festve élénk gondolhatta magában: – ha mi nem lennénk, fele annyi fácán sem lenne az aggatékaitokon...

Az utolsó vadászat talán a legszebbnek bizonyult, idén a terítéken tizenöt kakasnak adtunk végtisztséget.

Párommal, Andival megbeszéltük, hogy ebéd után indulunk haza, reggel munka, és az előttünk álló 350 km még fáradtságos lesz.

– A szél teljesen elállt, az esti vadászatot nem hagyhatom ki, fél hétig maradunk, ha hétkor elindulunk, tizenegyre otthon is leszünk. – magyarázkodtam Andinak.

– Miért van az, hogy nem vagyok meglepve? – kérdezte.

Sötétedés előtt természetesen már a tegnapi leshelyemre értem, vittem magammal egy kisszékot, hogy alkalomadtán a fáradtságos gyaloglás miatt leülhessek. Elhelyezkedtem egy száraz nádfolt mögött; nem éppen páholy, de itt a szelem is kedvező, és jól ráláthattam a színpadra. A nap kezdte pirosra festeni a nyugati égboltot, északra tőlem látszódott a sátoraljújhelyi Magas-hegy púpja. Megjelent az

esthajnalcsillag, a ragadozó madár sem tudott dacolni a széllel, körözve kémlelte a sötétedő tájat. A nád sem csörgött-zörgött a vihartól, a légáramlat déli irányból lengedezett, kicsit melegebbnek tűnt az idő, mint az előző este. Megjelentek a színpad rendezői, az özek, negyed órán keresztül szemezgették a kiszórt kukoricát.

– Jaj! Jön a nyúl megint! Ne! Ne! Tegnap is így kezdődött! – gondoltam kétségbeesetten magamban.

Aznap jó hírral közeledett a füles, elkezdődött a várt műsor, még pár percig ökelme is falatozott a terített asztalról, utána teljes csend és nyugalom honolt a határban. Ez az! – elmélkedtem magamban. Egy vérbeli vadásznak ilyenkor minden zsigere átveszi a környezet sugallatát, átadva magát a természet összhangjának. Megjelent a többi csillag is, nyoma sem volt a felhőknek, a hó sejtelmesen világított, csak a szóró feketesége mosódott egybe az ég színével.

Egy óra eltelt ebben a mennyei, melankólikus, világtól távol eső állapotban, majd messziről egy lövés csattanása vágta el az éjszakát, később kiderült, hogy a társaság elnöke, Laci ejtett el egy süldőt. Rövidebb várakozás után egy halk zörejre lettem figyelmes, ami lassan erősödött és közeledett hozzám. Már néha egy-egy roppanás is kísérte a nád súrlódását, a hangokból egyértelművé vált, hogy disznó közeledik. A szóró mögé ért, de takarásban nagy kanyart véve a vonalamig osont, a déli légáramlat felém terelte illatát, ezért nem fedezte fel jelenléteimet.

Az előadás izgalma egyre csak fokozódott, annak ellenére is, hogy egyetlen szereplője volt a darabnak. Visszaért a szóró mögé, de még akkor is rejtőzködve maradt; bármelyik pillanatban vártam, hogy meglátom fekete alakját a színpadon. Puskámat már kibiztosítva tartottam kezemben, és figyeltem a fejleményeket. A disznó csendben várt pár percig, hallanom kellett volna, ha elmegy a hó ropogása és a nád csörgése miatt. Megint nagy ívben most a másik irányába mozdult, ennek nem örültem annyira, mert ha szél alá kerül, megérzi, hogy

nézőközönség előtt szerepel. Ott comb magasságig ért a buja növényzet, megláttam erőteljes háta vonalát, az idegeim már pattanásig feszültek, de a sűrű miatt nem szándékoztam rálőni, inkább menjen el, minthogy megsebezzen! Kevesebb vadat zsákmányolok így, de a sebzési arány is minimálisra csökkenthető. Valamilyen égi szerencsének köszönhetően nem jött el addig, hogy megérezzen, és lassan a szóró felé indult.

Végigkémeletem a gazban feketeségét, kísértem szátkeresztemmel, majd kilépett a nyílt területre, ahol szabad szemmel is látszódtak méretei. Csámcsogással falta a földön talált szemeket, csak én és a disznó léteztünk abban a pillanatban. Aki még nem élte át ezt az érzést, annak talán a hegymászó csúcsra jutása jelent azonos impressziót, de lehet, hogy ez semmihez sem hasonlítható. A torkolattűz fénye után hallottam csörtetését, ami lassult, és a hang teljes megszűnése jelezte az első cigándi disznóm elesését a Klán-tagban; elcsendesedett minden, mögöttem csak a Béla-tanya fényei pislácoltak.

Közben Pityuék is megérkeztek, a szórón csak nyálat találtam, majd nem messze sálammal megjelöltem az első vércseppet, amivel sokáig ugrattak, ennek története lehet, hogy már örökre rajtam marad. Hajnal háromra haza is értünk, Andi is megenyhült, végtelen örömöm láttán.

Itthon rászégeztem tekintetemet a vad preparált agyarára, és újra átéltem a főszereplő előadását. Majd egyszer emlékezünk erre a napra:

– Melyik is volt az a cigándi fácánózás? Tudod, amikor azt a nagy disznót lőtted...

Gyűjtsük az élményeket, mert amikor életünk filmjét nézzük vissza, csak az igazi értékek lesznek fontosak, amelyek tetteinket és megélt érzéseinket tükrözik. Eddigi életemet tudtam úgy élni, hogy megnyugodva fogom nézni a filmet.

**2009-02-25**